

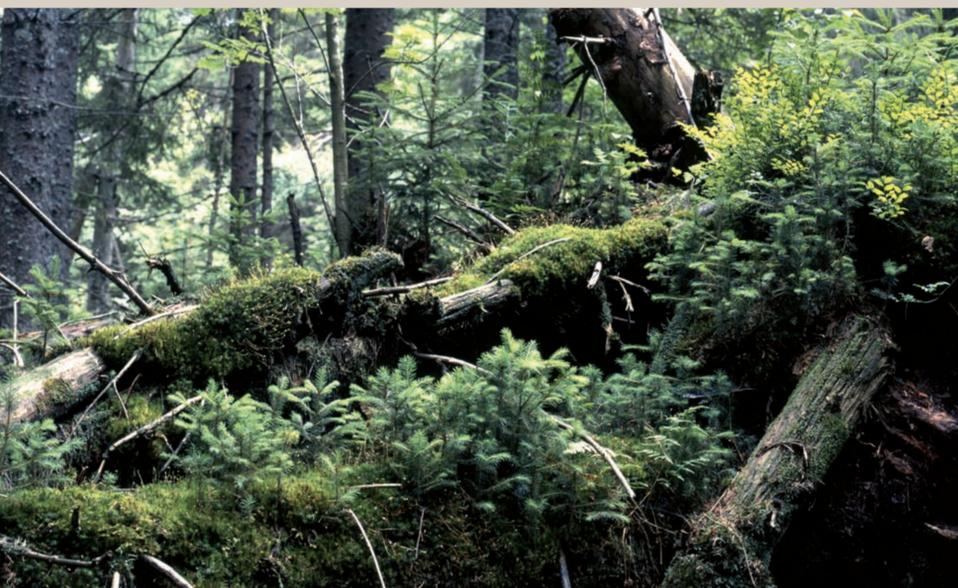
„Zelená střecha“ Evropy

Das „Grüne Dach“ Europas

NATUR
PARK
WALD

BAYERISCHER
WALD

Die vom Menschen geprägte und traditionell genutzte Landschaft in der Umgebung der Nationalparke gehört zum Naturpark Bayerischer Wald und zum Landschaftsschutzgebiet Šumava. Hier soll die arten- und strukturreiche Kulturlandschaft beiderseits der Grenze als Lebensraum für Tiere und Pflanzen und als Erholungs- und Erlebnisraum für Einheimische und Besucher bewahrt und weiterentwickelt werden.

Traditionell obhospodařovaná, trvale člověkem utvářená krajina v předpolí národních parků je v Bavorsku chráněna jako přírodní park, na české straně je součástí chráněné krajinné oblasti (CHKO) Šumava. Zde je na obou stranách hranice cílem uchovat i dále rozvíjet členitou, druhově bohatou kulturní krajinu tak, aby zachovala dostatek prostoru k životu zvířatům i rostlinám a poskytovala místním i návštěvníkům zotavení a bohaté zážitky v kvalitní přírodě.

Der Bayerische Wald bildet zusammen mit dem angrenzenden Böhmerwald das größte und urtümlichste Waldgebiet in Mitteleuropa. Die ökologisch wertvollsten und naturnahsten Gebiete im Zentrum des Waldgebirges werden beiderseits der Grenze als Nationalparke geschützt: Hier soll die Natur als Ganzes bewahrt werden und sich dauerhaft nach eigenen Gesetzen – möglichst ohne lenkende Eingriffe des Menschen – entwickeln und entfalten können.

Bavorský les tvoří spolu se sousední Šumavou největší a nejpůvodnější lesní oblast ve střední Evropě. Ekologicky nejceněnější a přírodě nejbližší části v jádru tohoto pohoří jsou na obou stranách hranice chráněny jako národní parky. Zde je cílem zachovat přírodu jako celek a umožnit jí vyvíjet se trvale podle vlastních zákonů – pokud možno bez usměrňujících zásahů člověka.

„Wollsäcke“ und Blockhalden

„Žokovité balvany“ a balvanité sutě

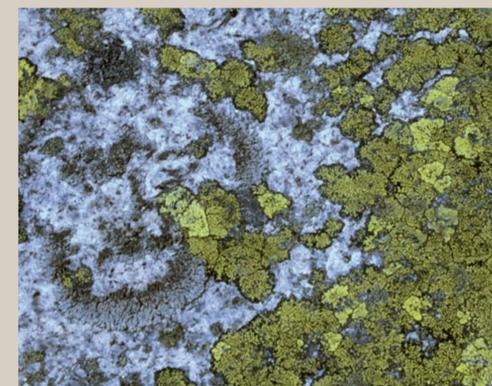
NATUR
PARK
WALD
BAYERISCHER

Ein weiteres Charakteristikum des Dreisesselmassivs ist das „Steinerne Meer“. Auf einer Fläche von insgesamt mehr als 90.000 Quadratmetern türmen sich an mehreren Stellen des Südhanges nahe des Dreiländerecks große und kleinere Granitblöcke wild übereinander. Entstanden sind diese urtümlichen Felsengebilde während der letzten Eiszeit durch Frostsprengung: Wasser drang in Risse und Klüfte des Gesteins ein. Beim Gefrieren dehnte es sich aus und erweiterte diese Risse. Im Lauf der Zeit wurde auf diese Weise das Gestein in Einzelblöcke zerlegt, durch Erosion freigelegt und es entstanden die bis zum heutigen Tag fast unveränderten Blockhalden – geologische „Schaufenster“ ins Eiszeitalter.

„Wollsackverwitterung“ ist der geologische Fachausdruck für eine spezielle Art der Gesteinsverwitterung, die vor allem beim Granit auftreten kann. Durch physikalische und chemische Prozesse entstehen Gesteinsblöcke mit gerundeten Kanten, die wie Kissen, Matratzen oder „Wollsäcke“ übereinandergestapelt liegen. Im Bayerischen Wald sind zahlreiche solcher Felsbildungen zu finden. Mit am bekanntesten und am typischsten ausgebildet sind die Dreisesselfelsen.

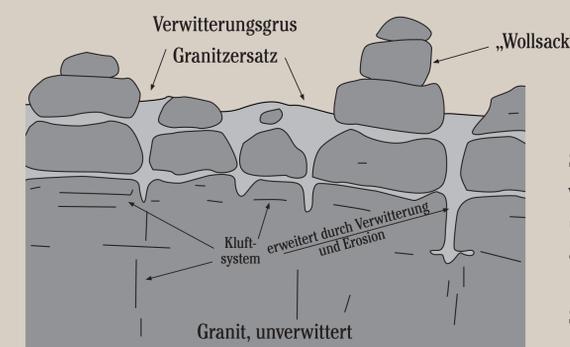
Mrazové zvětrávání do podoby „žokovitých balvanů“ je odborný geologický výraz pro typické zvětrávání hornin, především žul. Působením fyzikálních a chemických procesů vznikají skalní bloky se zaoblenými hranami, často v podobě na sebe navršených polštářovitých „žoků vlny“ (odtud německé pojmenování Wollsäcke). V Bavorském lese se nachází mnoho takových skalních útvarů. Mezi ty nejznámější a nejcharakterističtější patří vrcholové skály Trístoličnicku.

Flechten sind die Erstbesiedler und bilden interessante Muster auf den grauen Granitblöcken.

Lišejníky jako první osidlují žulové balvany, na jejichž šedém povrchu vytvářejí zajímavé vzory.

Další charakteristickou zvláštností masivu Trojmezí je „Kamenné moře“. Změť žulových bloků a balvanů zde na několika místech na jižních svazích v blízkosti Trojmezí pokrývá plochu více než 90.000 metrů čtverečních. Skalní útvary zde vznikly v minulých dobách ledových mrazovým zvětráváním. Voda pronikající do trhlin v žulovém masivu po zmrznutí tyto trhliny neustále zvětšovala. Časem se hornina rozpadla až na jednotlivé bloky, jež byly erozí uvolněny a tak vznikla až dodnes v téměř nezměněné podobě dochovaná balvanitá „moře“ – geologické „okénko“ do dávno minulých dob ledových.

Schema der Bildung von „Wollsäcken“ (nach LEHRBERGER & HECHT 1997)

Schéma vzniku „žokovitých balvanů“

Zähes Krummholz *Houževnatá kleč a štíhlé smrky* und schlanke Fichten

Die Hochlagen der Dreisesselregion werden geprägt vom relativ artenarmen Bergfichtenwald. Ab 1.200 m erreicht der Bergmischwald aus Fichte, Tanne, Buche und Bergahorn seine Höhengrenze und die Fichte bildet lichte Reinbestände. Durch Windwurf und Borkenkäfer sind aber in den letzten Jahren auch riesige Totholz-Areale im Nationalpark Šumava und Freiflächen auf bayerischer Seite entstanden.

Krajinný ráz hřebenových poloh kolem Třístoličnicku určují relativně druhově chudé horské smrčiny. Smíšený horský les tvořený smrkem, jedlím, bukem a javorem klenem dosahuje kolem 1.200 m.n.m. horní hranice svého rozšíření, výše již smrk vytváří vesměs řidší horské smrčiny. Po narušení porostů vichřicemi a kůrovcem v nich během posledních let došlo k odumření části starých porostů.

Nur die Latsche und einzelne Ebereschen können in den Randbereichen der Blockfelder Fuß fassen.

Jen kleč a ojediněle jeřáb se dokáží uchytit na okrajích skalních sutí.

Soldanelle, Siebenstern und Alpenlattich sorgen für ein paar Farbtupfer in der von Gräsern wie dem Bergreitgras oder der Drahtschmiele dominierten Bodenvegetation.

Dřípatky, sedmikvítky i podbělice zde zpestřují travní koberec, vytvářený převážně metlicemi a třtinami.

Mit ihrer schlanken Wuchsform ist die „Säulenfichte“ optimal an das raue Klima der Hochlagen angepasst und bietet Schnee und Wind nur wenig Angriffsfläche.

Sloupovitá forma smrku je svým štíhlým vzrůstem optimálně přizpůsobena drsnému klimatu horských hřbetů a dobře odolává náporům větru a tlaku sněhu.

Scheue Waldbewohner

*Plaší obyvatelé lesa
a glaciální relikty*

und Relikte der Eiszeit

Zum Schutz des vom Aussterben bedrohten Auerhuhn-Vorkommens ist ein striktes Wegegebot einzuhalten. Nur noch wenige Exemplare dieses einst für den Bayerischen Wald charakteristischen großen Waldvogels leben am Dreisessel.

Pro ochranu vyhynutím ohroženého tetřeva hlušce má zásadní význam pravidlo neopouštět vyznačené cesty v areálu jeho výskytu. V oblasti Trístoličnicku dnes přežívá jen několik exemplářů tohoto kdysi pro Bavorský les tak charakteristického velkého ptáka.

Eine typische Spechtart der Dreisesselregion ist der Dreizehenspecht. Als Totholz-Spezialist profitiert er von den Windwurf- und Borkenkäferkalamitäten der letzten Jahrzehnte. Die Hochlagen des Bayerischen Waldes und die Alpen sind seine Verbreitungsschwerpunkte in Bayern, wo er als stark gefährdete Art eingestuft werden muss.

Typickým datlovitým ptákem oblasti Trístoličnicku je datlík tříprstý. Jako specialista živící se zejména hmyzem na odumřelých stromech dnes velmi profituje z větrných a kůrovcových kalamit posledních desetiletí. Hřebeny Bavorského lesa a Alpy jsou těžištěm jeho výskytu v Bavorsku, kde je řazen mezi silně ohrožené druhy.

Ausgerottet in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts ist der Luchs nach einem erfolgreichen Wiederansiedlungsprojekt im Böhmerwald auch auf der bayerischen Seite wieder heimisch geworden.

Rys ostrovid byl v oblasti vyhuben ve druhé polovině 19. století. Po úspěšném znovuvysazení na české Šumavě (v 80. a 90. letech 20. století) dnes znovu našel domov i na bavorské straně.

Berg-Dammläufer,
eine typische
Eiszeitreliktart
in Blockhalden

Střevlíček *Nebria
castanea šumavica* –
typický glaciální relikv
balvanitých sutí

Unscheinbare, aber deshalb nicht weniger schutzwürdige tierische Bewohner finden sich in den Blockhalden: Hoch spezialisierte Spinnen- und Käferarten haben hier seit der letzten Eiszeit überdauert. In den Felsspalten zurückgelassene Abfälle wie Dosen oder Flaschen können für diese Eiszeitrelikte zu tödlichen Fallen werden.

Nepatrní velikostí, ale nemenší ochrany si zaslужující jsou živočišní obyvatelé skalních skulin balvanitých „moří“. Přežívají zde vysoce specializované druhy pavouků a brouků ještě z dob ledových. Odpad odhozený do skalních puklin a mezer může pro tyto glaciální relikty představovat smrtelné nebezpečí.

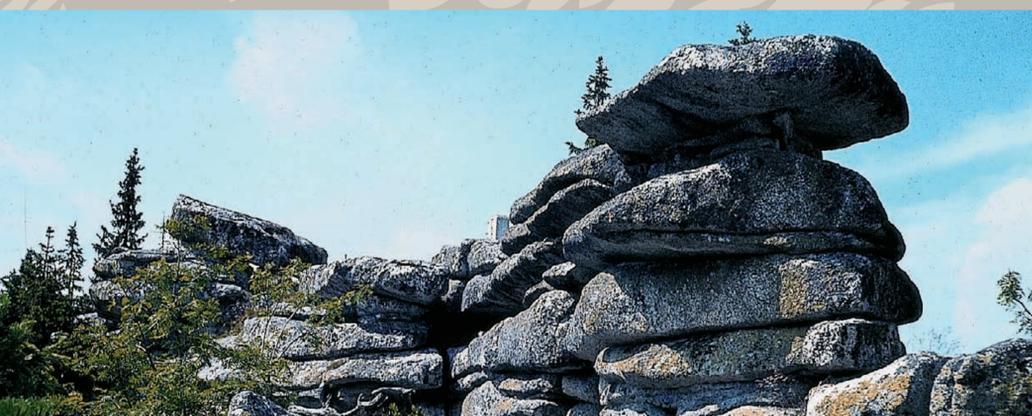
Přírodní rezervace „Hochwald“

Naturschutzgebiet „Hochwald“

Wegen der beeindruckenden Felsformationen und der naturnahen Hochlagenwälder wurde auf bayerischer Seite bereits 1938 ein 268 ha großer Bereich des Grenzkamms zwischen Hochstein und Dreiländereck als Naturschutzgebiet ausgewiesen. Inzwischen gehört dieses Areal als sogenanntes Flora-Fauna-Habitat-Gebiet auch zum europäischen Schutzgebietsnetz „Natura 2000“.

V roce 1938 byla část hraničního hřebene mezi Hochsteinem a Trojmezím vyhlášena za přírodní rezervaci o výměře 268 ha, s cílem ochrany působivých skalních útvarů a přírodě blízkých horských smrčín. Dnes je tato oblast zároveň součástí evropské soustavy chráněných území „Natura 2000“.

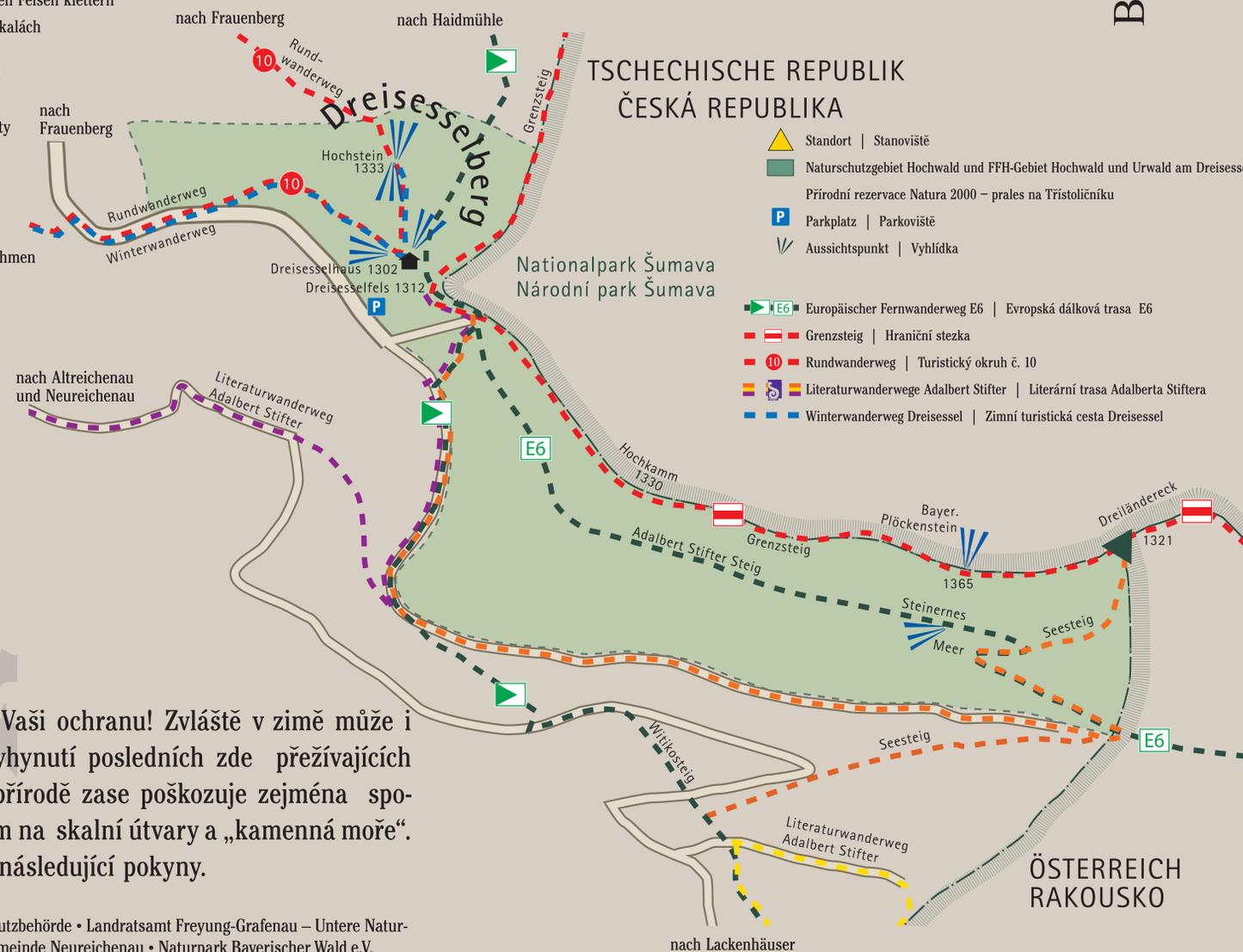
Gerade im Winter können schon geringfügige Störungen zum Aussterben der letzten Auerhühner im Gebiet führen. Zurückgelassene Abfälle und Müll schädigen vor allem die Lebensgemeinschaften der Felsbereiche und Blockhalden. Bitte beachten Sie deshalb die Verbote der Schutzgebietsverordnung:

Ein gut ausgebautes Wanderwegesystem ermöglicht es Ihnen im Sommer wie im Winter, naturschonend die Schönheit der Dreisesselwälder und der Blockhalden des Steinernen Meeres zu genießen.

Dobře vybudovaná síť turistických tras Vám umožňuje v letním i zimním období užívat si krásy horských lesů masivu Trojmezí i suťových svahů „kamenného moře“.

- Wege nicht verlassen und nicht in den Felsen klettern
Neopouštějte cesty a nešplhejte po skalách
- Auch im Winter keine Aufstiege und Abfahrten abseits der Wege
Rovněž v zimě nesjíždějte mimo cesty
- Keine Abfälle hinterlassen
Neodhazujte odpadky
- Keine Pflanzen abreißen oder mitnehmen
Netrhejte květiny
- Tiere nicht beunruhigen
Neplašte zvířata
- Kein Lagern oder Zelten
Nelze zde tábořit, ani stanovat
- Kein Feuer machen
Nezakládejte oheň
- Hunde anleinen
Nenechávejte volně pobíhat psy

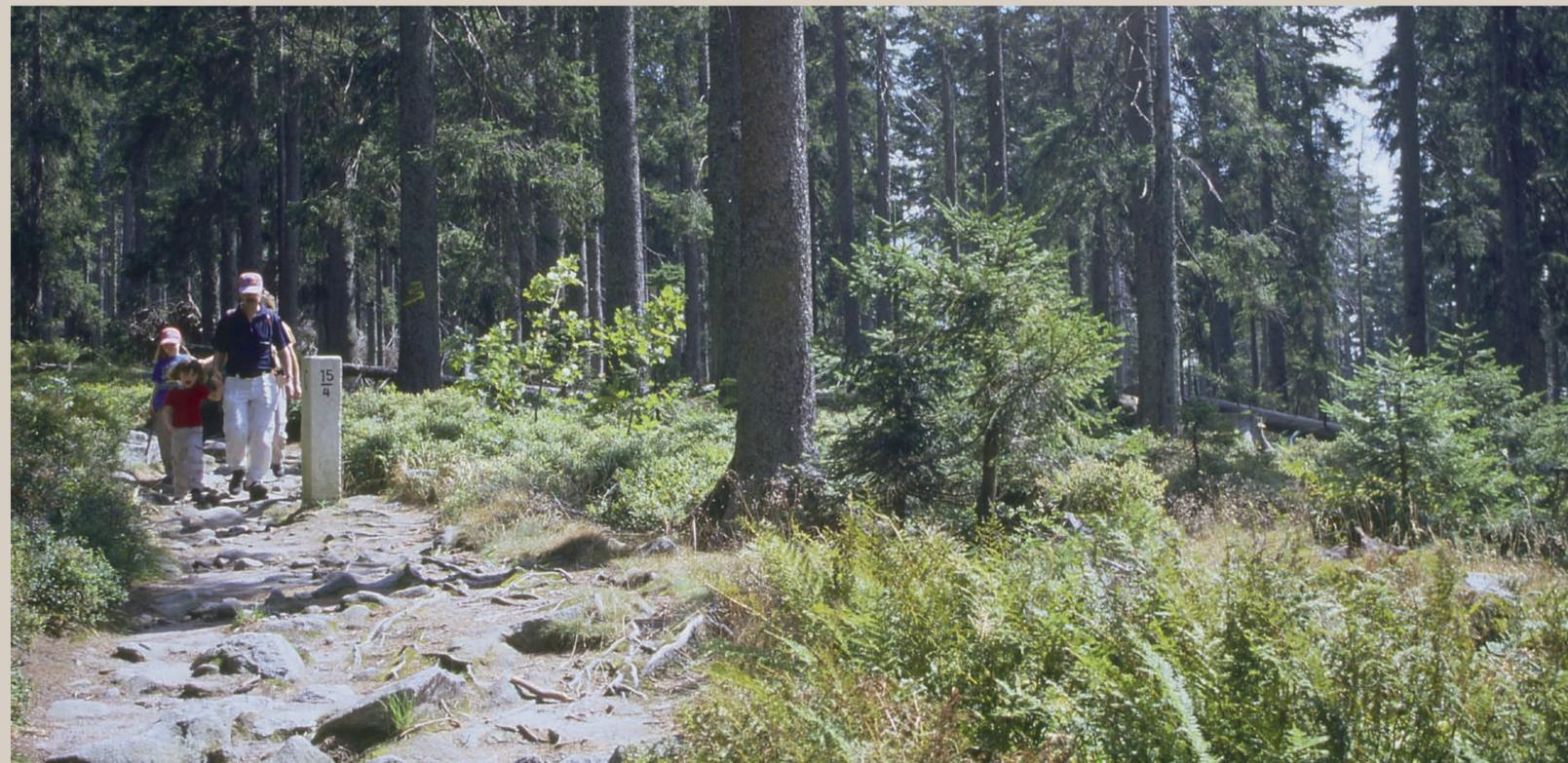
Příroda Trojmezí potřebuje i Vaši ochranu! Zvláště v zimě může i nevýrazné rušení vést k vyhynutí posledních zde přežívajících tetřevů, odpad ponechaný v přírodě zase poškozuje zejména společenstva vázaná svým životem na skalní útvary a „kamenná moře“. Prosíme Vás proto, dodržujte následující pokyny.

„Trojmezí“ v centru Evropy

„Dreiländereck“ im Zentrum Europas

Jahrhunderte lang war die bayerisch-böhmisch-österreichische Grenze eine „offene Grenze“ und problemlos zu überqueren. Erst der „Eiserne Vorhang“ machte nach dem 2. Weltkrieg für mehr als 40 Jahre den Übertritt nach Tschechien unmöglich.

Po dlouhá staletí byla bavorsko-česko-rakouská hranice volně a bez problémů prostupná. Teprve „železná opona“ po 2. světové válce na více než 40 let znemožnila přecházení na českou stranu hranice.

Dan Fuß in Österreich,
den andern in Böhm,
s Schwergewicht in Bayern,
kann's nur am Dreifesselberg geb'n.

Nach dem Fall des „Eisernen Vorhanges“ ist das Dreiländereck wieder in die Mitte Europas gerückt. Die politischen Grenzen verlieren allmählich ihre Funktion und Stifter „Hochwald“ ist wieder frei zugänglich.

Po pádu „železné opony“ se historické Trojmezí opět „posunulo“ do středu Evropy. Politické hranice zemí postupně ztrácejí svoji původní funkci a Stifterův „Hvozd“ je opět volně dostupný.

Die Einbindung in das europaweite Schutzgebietsystem und die nun wieder mögliche grenzüberschreitende Zusammenarbeit sind beste Voraussetzungen für die Entwicklung einer länderübergreifenden Modellregion für nachhaltige Regionalentwicklung und sanften Tourismus.

Začlenění do celoevropské sítě chráněných území a znovu umožněná přeshraniční spolupráce jsou nejlepším předpokladem pro trvale udržitelný rozvoj území a „něžné“ turistiky – jako modelu rozvoje regionu bez ohledu na hranice zemí.

Grenzstein am Dreiländereck

Hraniční kámen na Trojmezí

Historische Postkarte / Dobová pohlednice

„Jednu nohu v Rakousku, druhou v Čechách,
těžiště v Bavorsku – to je možné jen na Trojmezí“

Gemeinde Neureichenau

Nationalpark und Landschaftsschutzgebiet
Šumava

Regierung von Niederbayern
Höhere Naturschutzbehörde

Diese Infotafeln wurden produziert mit finanzieller Unterstützung
des Bayerischen Staatsministeriums für Umwelt, Gesundheit und
Verbraucherschutz und der Europäischen Union (ELER)

Forstbetrieb Neureichenau

Landratsamt Freyung-Grafenau
Untere Naturschutzbehörde

Naturpark Bayerischer Wald e.V.

